

MIJN ELEKTRA

Toneelspel

door

KOOS TERPSTRA

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **MIJN ELEKTRA** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **KOOS TERPSTRA** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2000 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **5** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Carice

Opvoeder

Orestes

Elektra

Klytemnestra

Overall waar een sterretje staat, kan de tekst aangepast worden aan de op dat moment bestaande situatie.

(Carice komt op)

CARICE: Er is niemand. Er is niemand die ooit een Griekse tragedie heeft gezien.

Er zijn veel meningen over.

Maar er is niemand die ooit een Griekse tragedie heeft gezien.

Goedenavond.

Fijn dat u er bent.

Ik ben Carice van Houten, 24 jaar. Ik ben actrice bij het Noord Nederlands Toneel. Ik ben Nederlandse. In Elektra wordt het verhaal verteld van Elektra. Haar vader is gedood door haar moeder.

Ze wil wraak.

Het gaat ver terug. Het speelt allemaal in, laten we zeggen, Griekenland. In een paleis.

Voor de beelden van de gruwelijkheid heb ik niet ver hoeven zoeken. We weten wat er gebeurt in de wereld. Dit is ons verhaal. Het speelt in ons paleis. Misschien ben ik naïef dat ik dit nog eens wil vertellen.

Misschien niet.

Ik ben het koor.

Hier ben ik.

Hier sta ik.

Hier staan we.

Al 1000 keer verteld.

Al 1000 keer bestaand.

Mijn Elektra.

(Mads en Joost op. Ze komen voor het brandscherm. Op het brandscherm hangen kaarten van Griekenland. Michelinkaarten.

Er staat een schoolbankje.

Mads draagt een korte broek, ziet er uit als een schooljongen.

Speelt geen schooljongen.

De scène wordt gespeeld door Winfried.

De scène kent weinig nuancering of subtiliteit. Joost is vastbesloten Mads iets mee te delen, iets duidelijk te maken.

Hij is de opvoeder en opvoeden zal ie. Hij heeft een stok en die gaat kapot. En hij heeft dan nog een stok. Ook die stok gaat kapot. En dat

herhaalt zich nog een keer.
Mads is Orestes.
Joost is de opvoeder.
Orestes zit in de schoolbank)

OPVOEDER: Dit is jouw land. Dit zijn jouw mensen, Orestes. (*hij slaat met de stok op de kaarten*)

Daar en daar en daar..

(*bij elke 'daar' een klap met de stok op de landkaarten*)

..ga je op vakantie. Maar DIT is jouw land. En waar zit je nu.

HIER.

Niet HIER, niet HIER, en niet HIER:

HIER.

En wat is jouw land:

DAAR.

En waar zit je?

ORESTES: Hier. (*pats, de stok ramt op de schoolbank*)

OPVOEDER: Nee, HIER, en jouw hier is een ander hier geworden, want in jouw land zit een ander. In jouw land zou je vermoord worden.

ORESTES: Ik wil leven.

OPVOEDER: Juist.

En wat is dat: Leven?

Wat is dat?

Wil je net zo zijn als je leeftijdgenoten, slap, en alleen maar bezig met jezelf.

Spelletjes.

Muziekjes.

Gedoe.

Meisjes.

Is dat leven?

Ik ben geen nationalist,

maar er zijn dingen die je niet over je kant laat gaan.

Ik leid je op.

Ik leer je alles wat je weten moet.

Je hebt rekenen geleerd.

Je spreekt je talen.

Je kan schrijven.

Wat heb je nog meer geleerd.

Zeg het.

ORESTES: Ik zal goed leven.

ik zal mijn vader en mijn moeder eren,

ik zal het kwaad bevechten,

ik zal niet doden,
ik zal niet stelen,
ik zal een goede burger zijn,
mijn land zal trots op me zijn,
ik zal met twee woorden spreken,
ik zal gelukkig worden zodat anderen niet
ongerust over me hoeven zijn,
ik zal iets betekenen voor anderen,
ik zal een vrouw nemen,
ik zal niet jaloers zijn op wat een ander heeft,
ik zal altijd mijn best doen,
ik zal in mijn jeugd extreme dingen doen maar ik
zal altijd weten dat dat het echte leven niet is
en niet te ver gaan en later zal ik er met weemoed
aan terugdenken,
ik zal zijn zoals mijn ouders zich dromen,
ik zal een goed kind zijn,
ik zal geen drugs gebruiken,
ik zal gewaardeerd worden,
ik zal de gedachten in mijn hoofd niet vertrouwen,
ik zal me aanpassen,
ik zal macht respecteren, opdat ik zelf ooit
macht zal krijgen,
ik zal bedanken voor mijn opvoeding en eerder
sterven dan mijn ouders,
ik zal geen dingen doen die niemand van me verwacht,
ik zal weten dat avontuur maar een dwaas
beeld is,
ik zal werken voor mijn brood,
als ik oud word zal ik wijs zijn,
ik zal mijn medemens respecteren,
ik zal geen grote idealen koesteren,
ik zal mijn eigen twijfel niet vertrouwen,
ik zal hulp geven waar ik kan.

OPVOEDER: En daar heb je allemaal wat aan, daar heb je allemaal wat
aan. Je ziet in dat ik je niets nutteloos geleerd heb, en daar hoort dit
bij.

Hoe weet je dat je wilt eten,
heb ik je geleerd.

Lopen?

Heb ik je geleerd.

Ademen.

Probeer eens te stoppen met ademen.

Probeer het! *(hij zet zijn hand op de mond van Orestes.*

Doet dit zeer afdoende. Neus en mond afgesloten. Orestes kan onmogelijk ademen)

Probeer het.

Probeer het!

Probeer het!! *(uiteindelijk laat hij hem los.*

Orestes snakt naar adem)

Juist.

Heb ik je geleerd.

Zo geleerd dat je niet anders meer kunt.

Komt allemaal van mij.

Jongetje.

Jong-et-je.

Je bloed stromen heb ik je geleerd.

Kijken, ik heb het je geleerd.

Alles.

Zoveel dingen die je niet eens meer anders kan.

Dingen waar je niet meer zonder kan.

En daar hoort dit bij.

Mensen hebben vertrouwen in je,

geloven in je,

geloven dat al het goed van jou gaat komen,

dat ga je niet beschamen.

Van wie is dat land? *(pats, met de stok op de kaart)*

Van jou.

En hoe komt het dat je hier zit. *(pats, op zijn schoolbank)*

Ik heb je gered. *(pats, op zijn schoolbank)*

En hoe komt het dat je hier zit.

(pats) Omdat daar het monster zit.

Het monster dat zich jouw moeder noemt.

Het monster dat jouw land in haar greep houdt.

Het monster dat alles ondergeschikt maakt aan 'r eigen machtswellust.

Het maakt niet uit wat er met het land gebeurt,

het maakt haar niet uit hoeveel slachtoffers er vallen, jouw vader was de eerste. Ze manipuleert, ze weet mensen tegen elkaar uit te spelen, elke crisis weet ze in haar eigen voordeel te gebruiken, ze bepaalt zelf de spelregels, is wreed, weet al die tijd te overleven, omringt door haar

eigen kliek, zonder scrupules. Als ik jou niet als kind bij haar weggehaald had was jij ook dood geweest.

Jouw vader, held van de Grieken, kwam na tien jaar terug uit Troje. Benieuwd naar zijn kinderen, trots op zijn overwinning. Zij heeft hem binnengehaald als een held. Ze heeft hem uitgekleet, ze heeft hem gewassen en in zijn bad heeft ze hem vermoord. Schaamteloos en lafhartig. De macht had haar in zijn greep gekregen. Die zou ze nooit meer afstaan.

Voor geen tien echtgenoten. Een net gooide ze over hem heen en met een bijl hakte ze op hem in. Geen tijd voor medelijden. Geen tijd voor de liefde die er tussen hen geweest was. Middenin de slachting heeft jouw zusje je aan me toevertrouwd, want jij zou de volgende zijn die aanspraak zou maken op de macht. Ik heb je toen in veiligheid gebracht en opgevoed.

En nu heb je de leeftijd om de moord op je vader te wreken.

De macht van Apollo is groot. Hij zal je nooit verraden. Hij heeft je bevolen dit risico te nemen. En zijn orakel spreekt van onheil als je de schuldige aan je vaders dood niet zal wreken.

Dood haar, zoals zij gedood heeft, sprak hij.

Zo niet, dan gaat het je het leven kosten op de meest gruwelijke manier: als een kanker, als een rottende verzwering in je levend vlees. Je bent volwassen nu.

Ik leg mijn stok nederig aan je voeten.

Vanaf nu ben ik jouw dienaar,

vanaf nu ben ik uw dienaar,

ik zou mijn leven voor u gegeven hebben,

ik ben er om u terzijde te staan.

Hier is mijn stok.

Hier is mijn leven.

Tot uw beschikking.

Uw nederig dienaar.

Altijd de uwe.

Mijn koningskind.

Mijn vernederd koningskind.

Uw grootheid was een verlicht baken in mijn dode leven.

Wees de redder waar iedereen op gewacht heeft.

Denk aan de woorden van Apollo.

Uw dienaar.

ORESTES: Sta op.

OPVOEDER: U bent mijn meester.

ORESTES: Laten we gaan.

OPVOEDER: Ik volg waar u gaat. (*ze gaan af. Het brandscherm gaat omhoog. Carice komt op*)

CARICE: Daders zijn bereid heel wat meer energie en tijd van hun leven op te offeren aan het verklaren en goedpraten van een moreel verwerpelijke daad, dan de energie te gebruiken die het kost om het NIET te doen.

Maar wat zeg ik. Ik ben maar een meisje.

Als ik vanavond thuiskom, doe ik eerst het licht aan, ik draai de verwarming iets hoger, doe mijn schoenen uit, pak een flesje wijn, er staat nog een restje in de koelkast, die was gister erg lekker, misschien vandaag ook wel en ga net doen of ik het naar mijn zin heb terwijl ik voel dat ik een maatje zou willen hebben, die op me wacht en die ik kan vertellen hoe het vanavond en vandaag gegaan is en die is er niet. Ga ik lekker zitten bellen. Ik heb vriendinnen of ik bel mijn moeder. Voor familie hoef je niet bang te zijn, die nemen je voor wat je waard bent. Dat is anders dan de buitenwereld. Omdat mensen zo bang, zijn bestaat er nog familie. Tegen de buitenwereld moet je je steeds bewijzen. Mijn moeder accepteert alles van me. Verveel ik u.

Ze had als kind een vogeltje en dat zat altijd op 'r schouder en ze had hem een keer mee naar bed genomen en toen was ze op hem gaan liggen en toen was ie dood. En ze wist het wel, maar ze deed net of ie niet dood was, tot de ochtend aan toe en ze het echt moest toegeven. En toen heeft ze hem in het kooitje teruggelegd, en 'r ouders weten nog steeds niet dat zij het was, dat zij het was die het vogeltje gedood had.

Als je al het goede bij God laat horen en hem dan goed noemt en al het slechte bij de duivel en die dan slecht noemt, hou je inderdaad een overzichtelijke wereld over, maar met de wereld, of met God, of de duivel heeft het niet zo veel te maken.

Ik ben maar 23 en ik woon in het Westen.

Ik woon in *

Mooie naam voor een stad, *

Ergens in het Westen is een stadje dat heet *

En ik woon er.

Vredig, stil, niets aan de hand.

Iemand hief vannacht een kreet aan. Uit het diepst van het paleis, de vrouwenvertrekken, daar waar de koningin slaapt, klonk een kreet die ieders haar ter berge deed rijzen en het galmde door tot aan de grenzen van de stad. Zij had een droom ingegeven door de doden: De doden zijn kwaad, ze zinnen op wraak.

(Elektra komt op. Met offergaven)

ELEKTRA: Ja, daar sta ik. Daar sta ik met mijn geschenken. De goddeloze vrouw heeft me gestuurd om de doden af te kopen. Ze hoopt ze met geschenken, lege geschenken, tevreden te stellen.

CARICE: Angst heerst. Zinloze duisternis bedekt het huis sinds de dood van de meester. Ooit onbestreden, onoverwinnelijk, onaanvechtbaar. Een huis in de greep van een nooit eindigende nacht.

ELEKTRA: En ik ben een slavin. Ik moet gehoorzamen.

CARICE: Jij bent Elektra.

ELEKTRA: ZIJ is bang en ik moet offeren. ZIJ heeft een nachtmerrie gehad en ik moet offeren.

CARICE: Doe het niet.

ELEKTRA: Dat kan niet.

Dan doet zij het.

Moet ik het graf laten ontheiligen door haar.

Moet mijn vader geëerd worden door degene die hem gedood heeft. Wat zou dat betekenen, wat zou dat voor hem betekenen. Moet hier niet iemand staan die van hem houdt, in plaats van dat verderfelijke monster.

Het is haar offer dat me niet zint, maar elke moment dat ik bij mijn vader kan zijn is een moment dat me innig gelukkig maakt. Moet ik haar verwerpen en mijn eigen vader erbij?

CARICE: Je houdt haar positie wel in stand. Je offert wel voor haar.

ELEKTRA: Ik haat 'r.

CARICE: Maar je doet wat ze zegt.

ELEKTRA: Ik kan niet anders.

CARICE: Je staat daar zo met die potjes en die oliën in je handen, het ziet er zo treurig en meelijwekkend uit.

ELEKTRA: Het kan me niet interesseren wat er met mij gebeurt. Je moet op de bres staan voor de waarheid en voor de vrijheid. Dat is belangrijker dan al het andere, belangrijker dan eten, dan drinken, belangrijker dan je levensgeluk, belangrijker dan alles, ik zou mijn liefde ervoor opgeven.

CARICE: Je bent dapper.

ELEKTRA: Geef me raad. Wat moet ik zeggen. Geef me de woorden om samen dit offer te brengen op mijn vaders graf.

Moet ik zeggen dat ik het breng aan een geliefde man uit naam van de vrouw die hem bemint. Mijn moeder dus. Dat kan ik niet. Ik moet kotsen.

Of is dit beter: Beloon de gever van deze zoete offers voor deze gift, beloon haar met moord voor de moord die ze gepleegd heeft.

Of giet ik het zo maar uit, zonder woorden, gevoelloos, zoals mijn

vaders bloed werd vergoten. Met het gezicht afgewend, alsof ik een emmer vuil water leeggiet. Zeg het me, ik weet het niet.

CARICE: Zeg wat je werkelijk denkt.

ELEKTRA: Als Orestes hier zou zijn, dan zou alles anders zijn.

CARICE: Orestes is er niet.

ELEKTRA: De hoop van ons leven.

CARICE: Breng je offer, ik zal je steunen.

ELEKTRA: Beloof dat je me altijd zult steunen.

CARICE: Ik zal je altijd steunen.

ELEKTRA: Beloof dat ook al zijn we de laatsten, dat je dan toch aan mijn kant zult staan.

CARICE: Ik beloof het.

ELEKTRA: Beloof dat je eeuwig in Orestes zult blijven geloven.

CARICE: Ik zal voor eeuwig in Orestes blijven geloven.

ELEKTRA: Beloof het.

CARICE: Gun je tranen een weg, laat ze stromen naar de dode, als een schild tegen het kwaad, laat ze vallen in de aarde. Laat onze zangen doordringen in het duister.

Hoor ons, oude koning.

Hoor ons in je duisternis onder de aarde.

Hoor de schreeuw uit het hart.

ELEKTRA: Wat is dit? (*pakt een haarlok van het graf*) Wat is dat?

CARICE: Een haarlok.

ELEKTRA: Iemand is ons voor geweest. Iemand heeft hier een haarlok geofferd.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto